

Pvm 10.11.2025

Tarkastuslautakunnan kokous: 10.11.2025

Arvioinnin kohde: Sivistystoimi

Toimialasta vastaava viranhaltija: Sivistysjohtaja

Tarkastuslautakunnan arvioinnin ennakkokysymykset

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain §:n 121 mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi (kuntalaki § 124). Tarkastuslautakunta odottaa saavansa tietoja ja näkemyksenne seuraavista asioista kokouksessaan. Arviointikysymykset koskevat vuotta 2024. Arvioinnin ennakkomateriaali on salassa pidettävää ja tarkoitettu tarkastuslautakunnan sisäiseen käyttöön.

Pyydämme ystävällisesti toimittamaan tiivistetyt vastaukset lomakkeen kysymyksiin Word-muodossa 3.11.2025 mennessä sähköpostitse osoitteeseen eetu.rantakeisu@bdo.fi ja juha.a.kauppinen@live.com. Tarkastuslautakunnan kokouksessa teillä on mahdollisuus esitellä toimialaanne laajemmin esimerkiksi PowerPointilla.

Ennakkokysymyksiin vastaamiseksi voitte käyttää sitä tietoa, mitä teillä toiminnastanne jo on, uusia analyysejä ei ole tarpeen laatia. Voitte liittää vastauksiinne olennaista liitemateriaalia.

Vastaamme mielellämme lomaketta koskeviin kysymyksiinne.

Juha Kauppinen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Eetu Rantakeisu
Tarkastuslautakunnan sihteeri

Pvm 10.11.2025

Perustiedot toimialasta

Yleiskuvaus toimialan tehtävien ja palveluiden järjestämistavasta (ml. ostopalvelut)

Kaustisen varhaiskasvatuspalvelut järjestetään kunnan omana palveluna. Kruunupyyn suomenkieliset esioppilaat kuntienvälisen sopimuksen mukaisesti Kaustisen esiopetuksessa.

Organisaation ja tilivelvollisten lyhyt esittely

Varhaiskasvatus / tilivelvollinen Virpi Kataja, varhaiskasvatusjohtaja
Vuonna 2024 tilivelvollisen sijaisena toimi vs.varhaiskasvatusjohtaja Heli Pulkkinen ajalla 29.4.2024-31.7.2025.

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025

Valtuuston toimialallenne asettamien keskeisten vuositavoitteiden esittely sekä arvio niiden toteutumisesta

Kaustisen kunnan kuntastrategian arvot Luovaa - Laadukasta - Luonnollista toteutuvat varhaiskasvatuksen arjessa seuraavalla tavalla:

Luovuus on osa varhaiskasvatuksen arkea niin leikin, oppimisen kuin yhteisen ideoinnin kautta. Varhaiskasvatus tarjoaa lapsille mahdollisuuksia tutkia, kokeilla ja luoda uutta yhdessä toisten kanssa. Kunnan strateginen tavoite - yhteistyön ja ideakulttuurin vahvistaminen - näkyy varhaiskasvatuksessa tiiviinä yhteistyönä henkilöstön, huoltajien ja eri toimijoiden kesken. Luovalla toimintakulttuurilla rakennetaan ja tuetaan myös lasten ja työntekijöiden hyvinvointia.

Laadukas varhaiskasvatus tarkoittaa tavoitteellista, suunnitelmallista ja systemaattista toimintaa, jota kehitetään palvelumuotoilun periaattein, tavoitteena sujuva arki. Varhaiskasvatuksessa laatu näkyy lasten turvallisina oppimisympäristöinä, pedagogisesti perusteltuina ratkaisuinä sekä koko yhteisön sitoutumisena lasten hyvinvoinnin edistämiseen. Näin varhaiskasvatus tukee kunnan kokonaisvaltaista laadun kehittämisen tavoitetta.

Luonto ja perinteet ovat vahvasti läsnä lasten arjessa. Retket, leikit ja oppimiskokemukset luonnossa tukevat lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kestävän kehityksen ymmärrystä. Varhaiskasvatus yhdistää luontevasti luontoarvot kasvatukseen ja tukee kunnan strategista tavoitetta edistää vastuullisuutta, kestävää kehitystä ja kunnan vetovoimaa ympärivuotisena, luonnonläheisenä kasvuympäristönä.

Perustuvatko vuositavoitteenne kuntastrategiaan ja ovatko tavoitteet mielestänne tarkoituksenmukaisia?

Varhaiskasvatuksen tavoitteet perustuvat lakeihin, asetuksiin ja normatiivisiin asiakirjoihin, jotka ovat hyvin tarkoituksenmukaisia. Luettelo näistä alla.
Varhaiskasvatus vahvistaa kuntastrategiaa omalla vahvalla ja pitkäjänteisellä

Pvm 10.11.2025

työllään, erityisesti kuntastrategian arvoja.

Lait ja asetukset

- Varhaiskasvatuslaki (540/2018)
- Varhaiskasvatusasetus (753/2018)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Perusopetuslaki (628/1998)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Tasa-arvolaki (609/1986)

Normiasiakirjoista

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (VASU)
- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- YK:n lapsen oikeuksien sopimus
- YK:n vammaissopimus

Vuoden 2025 erityishuomiot

- Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisvelvoite poistui 1.1.2025.
- Uudet VASU-perusteet julkaistaan joulukuussa 2025 ja otetaan käyttöön 1.1.2026

Onko tavoitteiden asettaminen tarkoituksenmukaisesti toimiva prosessi?

Kaustisen kunnan varhaiskasvatuspalvelut ovat keskeinen osa kuntastrategian 2025-2030 toteutusta. Kaustisen kunnan varhaiskasvatuspalvelut tukee kuntastrategian toteutumista vahvistamalla luovuutta, laatua ja luonnollisuutta sekä noudattamalla ajantasaisia lakeja ja valtakunnallisia ohjeistuksia. Palvelut kehittyvät suunnitelmallisesti kohti osallistavaa ja laadukasta tulevaisuutta.

Luovuus

Varhaiskasvatus tukee lasten luovuutta leikin, taiteen ja musiikin keinoin. Osallisuutta vahvistetaan lapsilähtöisellä pedagogiikalla.

Laatu

Toiminnan jatkuva ja systemaattinen suunnittelu, toteutus ja arviointi varmistavat laadukkaan varhaiskasvatuksen. Henkilöstön osaamista kehitetään suunnitelmallisesti.

Luonnollisuus

Luontopainotteinen toiminta tukee kestävästä kehitystä ja lasten hyvinvointia. Kierrätys ja yhteistoiminta on varhaiskasvatuksen vahvuuksia.

Miten varmistutte, että toimialallanne toimitaan tuloksellisesti ja tavoitteiden mukaisesti?

Varhaiskasvatuksen järjestäjä noudattaa mm. henkilöstömitoitusta ja ryhmäkokoja säätelevää varhaiskasvatuslakia. Se luo turvaa ja ennakoitavuutta sekä varmistaa laadukkaan varhaiskasvatuksen. Varhaiskasvatuksen tuloksellisuus tarkoittaa varhaiskasvatuksen kykyä saavuttaa sille asetetut tavoitteet lapsen kehityksen, oppimisen, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisessä. Se koostuu seuraavista osa-alueista:

Pedagoginen vaikuttavuus:

Lapsen oppimisen ja kehityksen tukeminen suunnitelmallisesti.

Pvm 10.11.2025

Hyvinvointi ja turvallisuus:

Lapsen kokemus hyväksyvistä ja turvallisesta kasvuympäristöstä.

Yhdenvertaisuus ja saavutettavuus:

Palveluiden tasa-arvoinen saatavuus kaikille lapsille.

Laatu ja arviointi:

Henkilöstön osaaminen, toiminnan suunnitelmallisuus ja jatkuva arviointi.

Yhteiskunnallinen hyöty:

Pitkän aikavälin vaikutukset koulutuspolkuun, osallisuuteen ja syrjäytymisen ehkäisyyn.

Tuloksellisuusarviointi

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

Talousarvion ja investointien toteutuminen tilikaudella sekä syyt olennaisiin poikkeamiin

Säästösyistä on hankittu vain välttämättömiä ja pedagogisesti perusteltuja palveluja ja tavaroita.

Miten mitaatte tuottavuutta ja taloudellisuutta toiminnassanne?

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste (koko kunta) on korkea.

- alle 3-vuotiaat **63 %** (EU-tavoite 45 %)
- yli 3-vuotiaat **96,5 %** (EU-tavoite 90 %)

Mitä toimenpiteitä on tehty viimeisten vuosien aikana tuottavuuden parantamiseksi ja onko tuottavuus parantunut?

Toiminnan painopisteenä on ollut pienryhmätoiminnan sekä arvioinnin edelleen kehittäminen ja ryhmien välinen yhteistyö. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta on edistetty laatimalla koko varhaiskasvatuksen yhteinen ryhmäkohtainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Perhepäivähoidon ja päiväkotihoidon yhtenäiskulttuuria on kehitetty mm. panostamalla yhteistyöhön sekä luomalla tasa-arvoiset lomanmyöntöperiaatteet. Varhaiskasvatuksen sisäisiä sijaisjärjestelyjä on kehitetty sekä käyttöastetta nostettu perhepäivähoitajien tasausvapaiden hajauttamisella lomakausien ulkopuolelle sekä hyödyntämällä vapaiden paikkojen taulukkoa.

2. Työelämän laatu

Ovatko henkilöstön vastuut ja tehtäväkuvat selkeät?

Viimeksi henkilöstön tehtäväkuvia ja osaamisen ja vastuun tasoja on määritelty tasopalkkajärjestelmän valmistelussa. Henkilöstön vastuut ja tehtäväkuvat ovat selkeät muilta osin, mutta varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuvan selkeyttäminen on työn alla.

Pvm 10.11.2025

Miten seuraatte henkilöstön työhyvinvointia ja miten sen muutoksiin reagoidaan?

Kysely päiväkodin ja esiopetuksen henkilöstölle on tehty keväällä 2025.

Kaustisen kunnan varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri ja sen johtaminen perustuvat yhteistyöhön jatkuvan kehityksen periaatteella, joka tukee myönteistä ihmistenvälisyyttä sekä osallisuutta. Keskusteluja käydään matalan kynnyksen periaatteella.

Miten varmistutte tuloksellisesta johtamisesta? Onko johtamisjärjestelmä mielestänne tarkoituksenmukainen?

Johtamisjärjestelmä on tarkoituksenmukainen ja toimiva, mutta riskitekijänä on suuri työmäärä ja urakkaluontoiset tehtävät. Tuloksellisen johtamisen varmistamiseksi on tärkeää ylläpitää jatkuvaa kollegiaalista keskustelua, jolla edistetään ja kehitetään yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita.

Henkilöstön osallistumismahdollisuus ja meneillään olevat toimenpiteet henkilöstön kehittämiseksi

Henkilöstö kehittää osaamistaan omaehtoisesti (mm. varhaiskasvatuksen opettaja-opintoja työn ohessa). Kehityskeskustelut on järjestetty joko yksilöllisesti tai ryhmässä. Henkilöstöllä on säännölliset tiimikokoukset (oma lapsiryhmä ja teematiimit, mm. liikuntatiimi ja turvallisuustiimi), opettajain kokoukset, talopalaverit, perhepäivähoitajilla myös säännölliset seminaarit esihenkilön johdolla, muiden muassa.

Sairauspoissaolojen kehitys ja syyt olennaisesti poikkeamiin

Henkilöstön jaksamista, työkykyä ja sairauspoissaoloja seurataan sekä arvioidaan vuosittain esihenkilöstön ja työterveyshoitajan kanssa. Kunnassa on voimassa varhaisen välittämisen toimintamalli, jossa toistuvien lyhyiden sairauspoissaolojen jälkeen esihenkilö ja työntekijä käyvät tilannetta ja tuen tarpeita kartoittavan keskustelun, joka tallennetaan työterveyshuollon osoittamaan tietoturvalliseen ja maksuttomaan sähköiseen palveluun työnantajan ja työterveyshuollon yhteisen tilannekuvan ylläpitämiseksi. Henkilöstön työkyvyn tukemisessa ja sairauspoissaolojen vähentymisessä puututaan niihin sairauspoissaoloihin, joiden syihin työnantaja voi vaikuttaa. Esihenkilön tehtävänä on ottaa puheeksi havaittuja asioita sekä selvittää asioita varhaisessa vaiheessa, avoimen keskustelukulttuurin periaatteella. Vuonna 2024 on painopistealueena ollut yksittäisiin sairauspoissaoloihin puuttuminen, erityisesti jos sairauspäivä on osunut maanantaille tai perjantaille.

Henkilöstörakenteen kehitys sekä arvio tulevaisuuden kriittisistä osaamistarpeista

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 37§ tulee voimaan 1.1.2030. Tuolloin päiväkodissa kasvatusta, opetusta ja hoitotehtäviä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.

Pvm 10.11.2025

Tulevien vuosien kriittisin osaamistarve henkilöstörakenteen kehityksessä onkin, kuinka turvaamme kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen sosionomien lainmukaisen määrän. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajia ei enää rekrytoida toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin.

3. Palveluiden laatu ja vaikuttavuus

Miten mitaatte asiakaspalvelun laatua?

Asiakaspalvelun laatua mitataan vuosittaisella asiakastyytyväisyyskyselyllä, joka vastaa myös tilinpäätöksen tavoitteisiin, viimeksi v.2024.

Tavoite: Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään siten, että ne tukevat perheiden kasvatustueta. Toiminta perustuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan, Kaustisen varhaiskasvatussuunnitelmaan, sekä yksilökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamiseen.

Tulos: Asiakastyytyväisyyskyselyn tavoite 3 (asteikolla 1-5), toteuma 3.

Tavoite: Erityistä tukea tarvitsevat lapset saavat tarvitsemansa tuen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan tuki on lapselle riittävää.

Tulos: Asiakastyytyväisyyskyselyn tavoite 3 (asteikolla 1-5), toteuma 4.

Tavoite: Varhaiskasvatuksen järjestäminen. Varhaiskasvatuksen tarjonta vastaa kysyntää ja toteutetaan lakisääteisessä ajassa (kiireellisesti 2 viikkoa tai < 4 kk).

Tulos: Asiakastyytyväisyyskyselyn tavoite 100%, toteuma 100%.

Varhaiskasvatuspalvelut on pystytty järjestämään kaikille palvelua tarvitseville lakisääteisessä ajassa lasten ikärakenteen muuttumisesta huolimatta.

Talousvuoden aikana on perustettu 1 uusi esiopetusyksikkö lopetetun tilalle.

Palvelun laadun keskeiset kehittämistoimenpiteet

Uusien työntekijöiden perehdytyksen kehittäminen, koko henkilökunnan yhteiset työllat syksyn alussa (ajankohtaiset asiat) ja keväällä, henkilökunnan vahvuuksien nostaminen, kannustaminen ideointiin ja onnistumisen kokemukset.

Mitataan palvelujen vaikuttavuutta, miten? Onko vaikuttavuus parantunut?

Esim. yhteiskunnallinen, kuntatasoinen ja yksilöön kohdistuva vaikuttavuus

Muut asiat

Merkittävimmät onnistumiset toimialueellanne

Varhaiskasvatuspaikkaa haetaan useammin alle 3-vuotiaille kuin 3 vuotta täyttäneille lapsille. Varhaiskasvatuspalvelut on pystytty järjestämään kaikille palvelua tarvitseville lakisääteisessä ajassa lasten ikärakenteen muuttumisesta huolimatta. Päiväkodin lapsiryhmärakenteita on uudelleenjärjestely; 0-3-

Pvm 10.11.2025

vuotiaiden ja 3-5-vuotiaiden ryhmien lisäksi on muodostettu 2-4-vuotiaiden ryhmiä, jolloin alle 3-vuotiaita pystyy sijoittaa päiväkotiin joustavammin pitkin toimintavuotta.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut on turvattu. Rekryissä on ollut kasvavaa kiinnostusta Kaustisen varhaiskasvatuksen työpaikkoja kohtaan.

Merkittävimmät riskit ja haasteet toimialueellanne

Henkilöstön sairastavuus ja työssä jaksaminen.

Muut tarpeelliseksi katsomanne asiat

Kaustisen varhaiskasvatuksen johtamisrakennetta on vahvistettu vuonna 2024 päiväkodin apulaisjohtajan tehtävällä. Apulaisjohtaja työskentelee päiväkodin johtajan alaisuudessa ja rinnalla, puolet työajastaan lapsiryhmässä. Tällä tavoin on tasapainotettu varhaiskasvatuksen operatiivista johtamista sekä vahvistettu varhaiskasvatuksen laadun suunnittelua, arviointia ja kehittämistä sekä henkilöstön tukemista.